

Høringssvar angående utbygging av Hilleshamn kraftverk

Distrikt 22 - Grovfjord reinbeitedistrikt

Det vises til NVE saksnummer 202304195 angående utbygging av Hilleshamn kraftverk.

1. Oppsummering

Grovfjord reinbeitedistrikt er svært negativ til en utbygging av Hilleshamn kraftverk da den vil bli bygd i et vinterbeiteland og på en flyttvei. Vinterbeitene i Gratangen er allerede under hardt press især da det er gitt konsesjon for bygging av øvre og nedre Foldvik kraftverk som blir bygget i samme flyttvei som Hilleshamn kraftverk er i. Dette forverres også med tanke på allerede eksisterende hytteutbygginger i vinterbeite og flyttveiene.

Grovfjord reinbeitedistrikt er svært uenig i konsesjonssøknaden kapittel 3.12 og mener denne er misvisende og med vilje feilinformerer. Konsesjonssøknaden tar bare i betraktning i sin konsekvensvurdering informasjon oppgitt i Kilden om områdets bruks som vår-, sommer- og vinterbeite. Disse kartene er ikke oppdatert, noe Grovfjord reinbeitedistrikt selv har informert Småkraft AS om i et møte 01.02.23. I samme møte med småkraft AS har også Grovfjord reinbeitedistrikt informert og tegnet ut flyttveiene Hilleshamnvatnet er del for Småkraft AS. Grovfjord Reinbeitedistrikt har uttrykt at utbyggingen blir å ha svært negative konsekvenser i møtet 01.02.23.

Mellom Hilleshamn og Hilleshamnvatnet eksisterer det ingen alternativ flyttvei enn den som er allerede etablert og en utbygging vil gjøre flytting umulig. Grovfjord reinbeitedistrikt mener en utbygging av Hilleshamn sammen med allerede eksisterende og planlagte utbygginger i samme området vil gjøre driften på nordlige halvøyen mellom Gratangen og Grovfjord umulig og være til hinder for vår utøvelse.

2. Innledning

Distrikt 22 Grovfjord er et helårsdistrikt som drives av 7 reineiere fordelt på 2 siida-andeler. Distriktet er ett av få reinbeitedistrikt som praktiserer en øy-reindrif modell der rein flyttes mellom indre deler av en øy eller halvøy, og ytre kyst-deler. Distriktet er derfor svært avhengig av at distriktet ivaretas da beitene i distriktet er de som er gitt oss og de eneste beitene vi har rett til å bruke. Distriktet er også særskilt i å være et av få markasamiske reinbeitedistrikt som ivaretar de markasamiske reindrifstradisjonene i Sør-Troms regionen. Alle i distriktet er i nær familie hvor familien har drevet reindrif i området i flere generasjoner.

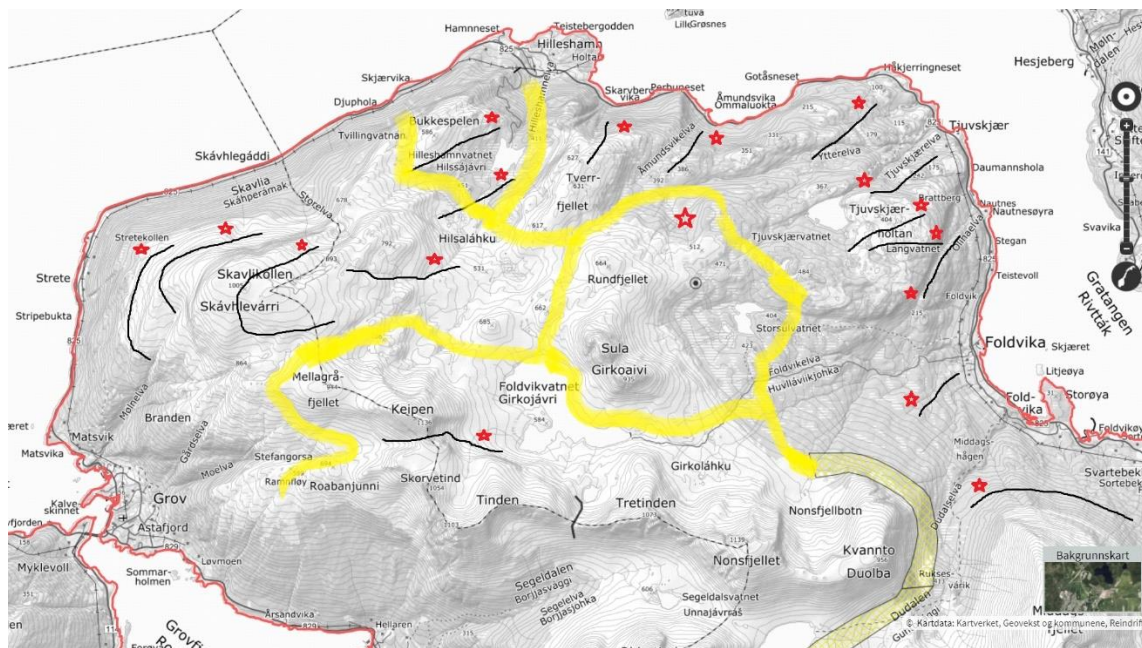
3. Reindrifas arealbruk på nordlige Gratangshalvøya

3.1 Nåværende bruk

I likhet med øvrige deler av distriktet benyttes de lavtliggende fjellområdene over Hilleshamn, Tjuvskjær og Foldvik som vinterbeiter. Lavtliggende fjellområder er godt egnet til vinterbeite grunnet vindforhold som blåser av nysnø noe som gir et tynnere snølag reinen kan grave seg gjennom. Dessuten gir skogen mulige åpninger for å grave i snø for reinen, i tillegg til å gi skjeggglav som reinen kan benytte som matkilde. Sammenlagt blir da fjellområdene med skog det eneste naturlige beitet for rein i området på vinterhalvåret. Ofte må flokke spres over større områder for å kunne maksimalt utnytte beitet, i sær ved store snøvintre, eller ved ising av beiter.

I løpet av vinteren endrer ofte beiteforholdene seg, og det kan være nødvendig med flyttinger. Reinen trekker også mellom områder avhengig av beitesituasjonen. Selve Hilleshamn med sine rike reinlavbeiter vil dermed også ofte være naturlige beiter for reinen skulle beiten bli låst i skogsområdene 300-500 m.o.h. Det benyttes dermed flyttveier fra Hilleshamnvatnet, via Hilleshamnelva og til Hilleshamn. Reinen benytter også samme flyttvei som en trekkvei mellom kyst og skogsområdene.

Ut på våren og ved slakt må reinen ofte flyttes fra Hilleshamn, via Hilleshamnvatnet og over Foldvikvatnet som en del av en større flyttvei til sør-vestlige deler av distriktet (se figur 3.1). Flere rein blir igjen og området benyttes også som kalvingsland og sommerbeite.

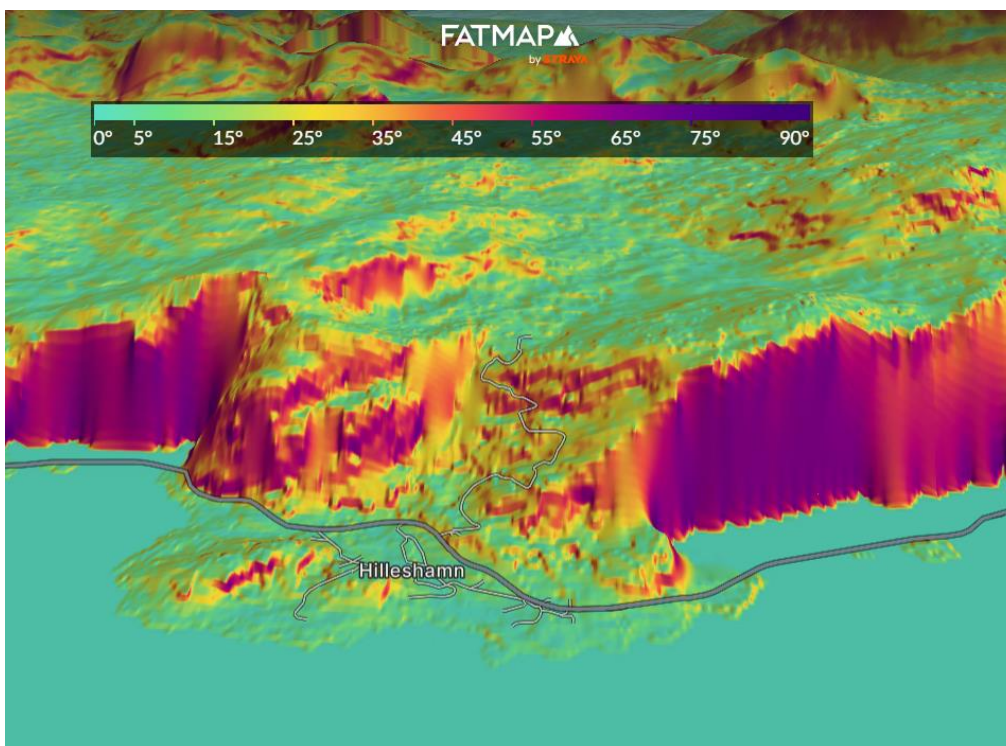

Figur 3.1: Topografisk kart som viser eksisterende flyttveien. Gule traseer markerer flyttveier mens svarte traseer markerer trekkveier. Legg merke til flyttveien fra Hilleshamn som møter en større flyttvei sørover. Flyttveiene er hentet fra Grovfjord Reinbeitedistrikts distriktsplan for 2019-2023.

3.2 Naturlige restriksjoner

Kysten på vestsiden av Gratangen er svært kupert, og der det benyttes kystnære beiter må flyttveiene velges med omhu. Eksempelvis er fjæra nordvest og sør for Hilleshamn preget av berg og stup slik at reinen ikke kan flyttes, eller trekke, langs havet. Fjellet over Hilleshamn er også preget av berg og stup slik at den flyttveien som nå er benyttet er den eneste veien reinen kan flyttes og trekkes etter (se figur 3.2). Dette skyldes en slakere helning langs elven fra Hilleshamnvatnet som gir muligheten for mennesker og dyr å kunne følge elveløpet. Den nåværende flyttveien reduserer også faren for å presse rein utenfor skrenter. Utenom flyttveien er Hilleshamn som et beite isolert.

Øvrig fungerer Hilleshamnvatnet som en grop i terrenget som gir en naturlig samlingsplass for rein og som en trakt for rein opp mot høyfjellområdene. All rein som skal fra Hilleshamn og videre mot andre beiter må dermed over Hilleshamnvatnet.

Figur 3.2: 3D kart over Hilleshamn med et kartoverlegg som viser helningsgrader rundt Hilleshamn. Veiene i 3D modelleringen er noe unøyaktig, samt unøyaktige helningsgrader på ferskvann. Kartet viser svært bratt terreng rundt halvøyen Hilleshamn. Den nåværende flyttveien som følger elva er den eneste flyttveien der man unngår svært bratte helninger. Bildet er hentet fra Fatmap.

3.3 Arealinngrep som påvirker driften på Gratangshalvøya

Ved arealinngrep er det viktig å se på helheten til distriktet ettersom tap av beiteland i den ene delen av distriktet vil føre til et høyere beitepress i andre deler av distriktet. Det er dermed flere arealinngrep som påvirker direkte bruken av det lavtliggende fjellområdet over Hilleshamn, Tjuvskjær og Foldvik:

- Militærflybase på Evenes og Skytefelt på Ramnes: Grunnet økt militæraktivitet og arealer tatt til militært bruk er et større vinterbeite sør-vest i distriktet svært redusert. I tillegg gir overflyvninger i kalvingsland ved Furumarka et økt press på de vestlige beitene. Resultatet av dette blir at en større andel rein må i nåtiden og i fremtiden flyttes til de nord-vestlige delene av distriktet for å kunne maksimere beitearealet.
- Utbyggingen av Foldvikvatnet med øvre og nedre Foldvik kraftverk: Det er gitt konsesjon for utbygging ved Foldvikvatnet, 2,7 km fra Hilleshamnvatnet, der vannstanden skal reguleres. Uttaket til kraftverket vil være midt i en flyttevei forbundet med flyttveien fra Hilleshamn og vil betydelig redusere, om ikke fjerne, bruken av den legden av flyttveien. En ekstra utbygging vil effektivt kunne fjerne 6,6 km, eller 1/4 av en større flyttvei til Revvatnet i Tjeldsund kommune.
- Hyttefelt i de lavtliggende fjellområdene over Hilleshamn, Tjuvskjær og Foldvik har flere hytter knyttet til Hilleshamnvatnet, Tjuvskjærvatnet og Storsulvatnet. Hyttebyggingen medfører at reinen blir vanskeligere å få gjennom flyttveien mellom Hilleshamn og Revdalen.

4. Konsekvenser av en utbygging av Hilleshamn Kraftverk

Som illustrert i del 3.2 er det bare en praktisk flyttvei mellom Hilleshamn, et svært godt nødvinterbeite, og det øvrige distriktet. Et utbygging i flyttveien vil risikere å kraftig redusere bruken av denne flyttveien, i praksis fjerne beitet fra distriktet. I tillegg vil en anleggsperiode i området kunne avvenne reinen bruken av trekkveien og betydelig øke faren for å lede reinen utenfor skrenter dersom man presser reinen gjennom området. Utløpet til det foreslåtte kraftverket vil også føre til farlig is ved den delen av Hilleshamnvatnet som reinen ledes gjennom ved trekking og flytting ved Hilleshamn.

Utbyggingen vil også gjøre Hilleshamn som et nødvinterbeite utilgjengelig for rein ved Hilleshamn, og anleggsperioden kan også føre rein vekk fra sine vanlige trekk og lede dem utfor stup. Rein som benytter seg av beiten rundt Hilleshamnvatnet vill om beitet bli låst være nær umulig å lede til naturlige beiter da beiter sørover er sperret av hyttefelt og øvre og nedre Foldvik Kraftverk.

Anleggsperioden vil også svært negativt påvirke kalvingen. Under kalvingen er reinen svært avhengig av trygge og rolige områder når den skal kalve. Hytteutbyggingen gir også større restriksjoner på hvor reinen kan kalve og utbyggingen vil betydelig redusere dette videre. Området blir også å få et større antall kalvende simler i sær når kalvingsområder vest i distriktet blir redusert av utbyggingen av Evenes flystasjon.

5. Konklusjon

Grovfjord reinbeitedistrikt mener derfor at utbyggingen av Hilleshamn kraftverk ikke er forenelig med driften av distriktet. Med dette illustreres det at utbyggingen av Hilleshamnvatnet ikke kan foregå og samtidig gi en bærekraftig drift på halvøyen mellom Grovfjord og Gratangen. En utbygging vil være medvirkende til å fjerne muligheten for å drive reindriften på halvøyen mellom Grovfjord og Gratangen.

Konsekvensutredningen i konsesjonssøknaden er dermed også misvisende da den ikke er bakgrunn av den reelle driften. Informasjonen som kommer frem i dette høringsvaret har også blitt gitt til Småkraft AS i møte 01.02.23 og Grovfjord Reinbeitedistrikt mener dermed også at konsekvensutredningen er med vilje misvisende.

Grovfjord Reinbeitedistrikt mener at konsekvensene for reindriften ved en utbygging av Hilleshamn Kraftverk vil være svært alvorlige er dermed imot utbyggingen.

Innsendt av

*Mathias Eilert Olsen v/Distrikt 22 Grovfjord
Reineier i Grovfjord reinbeitedistrikt
mathias.eilert.olsen@gmail.com
+4797437392*

I samråd med

*Britta Olsen/v Distrikt 22 Grovfjord
Formann i distrikt 22 Grovfjord
bolsen458@gmail.com
+4795916652*